

Pædagogisk læreplan for Sydbyens Børnehus Afd. Møllehaven 2025

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Forord til den styrkede læreplan i Ressourceinstitutionen Sydbyens Børnehus	3
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Hvem er vi?	5
Dyrehold	7
Pædagogisk grundlag	8
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	9
Pædagogisk læringsmiljø	14
Samarbejde med forældre om børns læring	16
Børn i udsatte positioner	17
Sammenhæng til børnehaveklassen	19
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	21
Inddragelse af lokalsamfundet	21
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	22
De seks læreplanstemaer	23
Alsidig personlig udvikling	23
Social udvikling	25
Kommunikation og sprog	27
Krop, sanser og bevægelse	29
Natur, udeliv og science	30
Kultur, æstetik og fællesskab	32
Evalueringskultur	34

Forord til den styrkede læreplan i Ressourceinstitutionen Sydbyens Børnehus

Afdeling Blomsterhaven

Afdeling Møllehaven

Sydbyens Børnehus blev dannet 1 august 2017, efter en beslutning der primært havde grund i at få den daglige ledelse tættere på den pædagogiske praksis. I sommeren 2018 blev det specialpædagogiske område i distrikt syd lagt ind under Sydbyens Børnehus, hvilket bl.a. betød at Mølleredens nærmeste leder, blev den daglige leder i Møllehaven. Sydbyens Børnehus består derfor af: Blomsterhaven og ressourceinstitutionen Møllehaven med ressourcegruppen Møllereden. Sidenhen er ressourcegrupperne omdøbt og hedder nu sol, måne og stjerne grupperne.

Den første tid blev brugt på at udarbejde nedenstående værdigrundlag og vision. Værdigrundlaget er det vores daglige arbejde/pædagogiske grundlag bygger på og som vi gentagne gange vender os mod og spejler os i, i forhold til gældende daglig praksis. Visionen er vores sigtepunkt, som vi stræber efter at opnå.

Værdigrundlag: Trivsel, udvikling og læring, sker for børn, forældre og personale gennem tillidsfulde fællesskaber.

Vision: Et godt sted at være, er et godt sted at lære.

Forløbet med nærværende læreplan, for vores vedkommende, startede i efteråret 2018, hvor vi havde Psykolog Jakob Freill som oplægsholder på en pædagogisk dag. Tanken var, at skyde processen i gang. Dette var, omend vi var lidt tidligt i gang, en god måde at tune ind på, hvad der er intentionerne bag de nye styrkede læreplaner. En ny styrket læreplan, hvor blandt andet dannelse og legen har fået mere fremtrædende pladser og betydning.

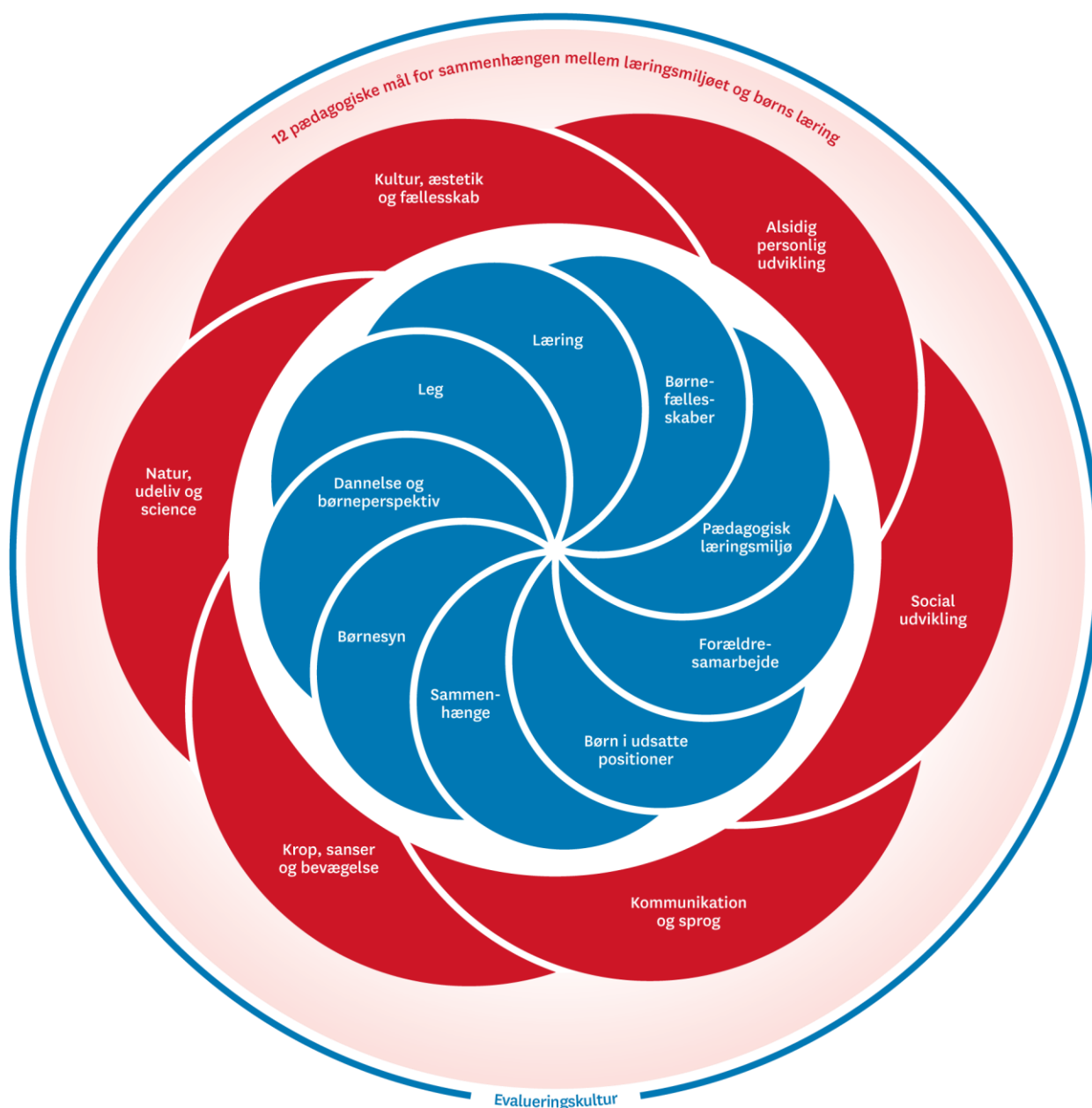
Siden foråret 2019 har alt pædagogisk personale deltaget i kurser om den nye styrkede læreplan og enkelte har taget et diplommodul.

D. 29 februar 2020 afholdt vi en pædagogisk dag, hvor ledelsen skabte rammerne for et fælles afsæt. Vi arbejdede med de 6 temaer, men også med de centrale emner som: Leg, følger vi børnenes spor, hvad er status på vores læringsmiljøer og hvordan kan vi udvikle dem. Materialet vi anvendte, tog udgangspunkt i spørgsmålene fra Rambølls Hjernen og Hjertet. Efter en mindre nedlukningspause pga corona, valgte vi at justere retningen en smule og valgte at benytte materialet fra EVA.

I ressourceinstitutionen Sydbyens Børnehus, arbejder vi med begrebet mangfoldighed. Vi arbejder fælles ud fra samme pædagogiske grundlag og fælles vision, men der er fri definitionsret i den enkelte afdeling. Vi er i skrivende stund ved at udvide samarbejdet i enhederne, omkring emner som science, sprog, IT og motorik. Vi arbejder på at få en højere grad af vidensdeling, for at bringe det bedste i spil.

Mangfoldigheden i enhederne, gør at forældre der ønsker Sydbyens Børnehus, har en stor grad af valgfrihed, i forhold til det pædagogiske udbud. Den store mangfoldighed betyder forskelle i hvordan det pædagogiske arbejde udføres i det daglige, og derfor er der udarbejdet to læreplaner for enhederne, der grundigt beskriver, både den fælles ramme, den fælles teoretiske klangbund, samt de daglige pædagogiske metoder i hver enhed.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Møllehaven er et dagtilbud, en ressourceinstitution, for 46 børn i alderen 3-6 år. I Møllehaven hedder ressource grupperne Måne og Stjerne grupperne. Måne og Stjernegrupperne er vores 0-6 års afdeling. Vi råder over plads til 5 børn i vuggestue afdelingen og her også børn med multiple funktionsvanskeligheder. Møllehaven har også Solgruppen, som fysisk er beliggende i Blomsterhaven. Alle grupperne er under samme daglige ledelse. Møllehaven er beliggende i den sydlige del af byen, forholdsvis tæt på den lokale skole og med gode muligheder for at komme ud og opleve, både kultur og natur.

Møllehaven er en åben plan institution med fokus på, at alle skal opleve at være en del af et fællesskab. Vi arbejder ud fra ICDP med en anerkendende og ressourceorienteret tilgang, hvor samspillet, relationerne mellem mennesker, små som store, er i centrum - vi søger altid efter glæden i hverdagen. Kulturen er måden, vi møder hinanden på, måden vi gør tingene på i Møllehaven. Vi værdsætter en imødekomende tilgang i en positiv og glad stemning, hvor den enkelte føler sig set og hørt - det gælder både børn, forældre og personale.

Det er umuligt at fastholde alle de refleksioner på skrift, som finder sted i løbet af bare en enkelt dag. Hverdagen med alle rutinerne, det spontane og det planlagte tager afsæt i menneskesynet, værdierne og de pædagogiske principper, hvilket har lige så vigtig pædagogisk betydning som det beskrevne. Gennem guidning og anerkendelse i hverdagen, vil vi som omsorgsgivere, give børnene grobund for at udvikle sig til ressourcerige og relations kompetente voksne.

"Høns, kaniner og en stor legeplads - skønt for børn der gi'r den gas"

Ressourcegrupperne

Måne og Stjernegrupperne indgår i det pædagogiske arbejde i Møllehaven i de sammenhænge, hvor det giver mening, og Solgruppen deltager ligeledes i Blomsterhavens hverdag, hvor det er muligt. Det betyder, at der løbende vurderes i forhold til det enkelte barn, om det har gavn af at være i andre rammer med andre børn spontant eller planlagt i kortere eller længere perioder.

Ressourcegrupperne tilbyder et struktureret specialpædagogisk miljø, hvor den daglige pædagogiske praksis tilrettelægges efter det enkelte barns behov og udvikling. Der udarbejdes individuelle udviklingsplaner, og afholdes netværks – og statusmøder efter behov. Alle børn der er visiteret til en plads i ressourcegrupperne, bliver hvert år, ressource vurderet, såfremt behovet for det enkelte barn stadig er til stede. Enkelte børn tilbydes plads efter § 82 og 83, jvf serviceloven.

Gruppen er målrettet til børn, der har behov for en mindre og overskuelig gruppe i en struktureret hverdag.

I august 2020, skiftede ressourcegruppen Møllereden navn til måne, sol og stjerne grupperne, da vi blev udvidet med vores nye vuggestuegruppe. Midt oktober 2020, delte vi derfor de 3-6 årige i to grupper og solgruppen flyttede i Blomsterhaven.

Den pædagogiske læreplan gælder for alle børn i hele ressourceinstitutionen Møllehaven.

Beskrivelse af vuggestuen i ressourcegruppen

Vi er en lille vuggestue gruppe, som er en del af ressourceinstitutionen Møllehaven. Vi har plads til 5 børn og heraf også børn med multiple funktionsnedsættelser.

Vi har i høj grad fokus på omsorg, tryghed og nærvær. Vi vægter derfor fra start en god indkøring for det enkelte barn, hvor vi lærer hinanden at kende på stuen, og hvor børnene bliver fortrolig med de voksne og de nye omgivelser, før vi udforsker resten af huset.

Vores formiddag er på grøn stue. Vi er på gulvet med børnene fra morgenstunden, hvor vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. Dagens aktiviteter planlægges ud fra dette perspektiv og udføres gennem leg. Børnene har mulighed for at deltage i øvrige aktiviteter, der er planlagt for hele ressourcegruppen.

Vi har særligt fokus på sprogstimulering, motorik, sang og musik.

Børnene har hver især deres egen individuelle træning, som nøje bliver tilrettelagt i samarbejde med en fysioterapeut, ergoterapeut, og talepædagog. Enkelte børn har også en synskonsulent tilknyttet.

Ressourcegruppen har vores eget motorik rum, hvor der er mulighed for at gynge, kravle i ribbe, hoppe på trampolin og meget mere. Yderligere har vi et snoezelrum, hvor vi kan udfordre og stimulere børnenes sanser.

Børnene spiser deres medbragte madpakker, inden de puttes til en lur. Vi vækker som udgangspunkt ikke børnene, da vi mener at middagssøvnen er en naturlig del af barnets samlede søvnbehov. Samtidig er det en vigtig pause i barnets krævende hverdag.

Eftermiddagen tilbringes sammen med den øvrige ressourcegruppe, hvor vi spiser frugt sammen i køkkenet, og sætter gang i den sidste leg, inden vi siger tak for i dag til hinanden.

Dyrehold

Det har en positiv indvirkning på børn at holde dyr, hvilket vi har gjort al den tid, Møllehaven har eksisteret. Børnene får indsigt i dyrs liv og adfærd ved at være aktivt deltagende. Møllehavens dyr består af høns, kanner, undulater og nymfeparakitter.

"Det vigtigste dyr kan give, er en sanselig oplevelse og læring, som er svær at skabe med bøger, papir og digitale medier. Dyr er en meget livsnær og konkret måde at forstå verden på." (citater: Trine Hyllested - Børn og Unge år 2012 nr. 18) Børnene lærer at omgås dyrene, at drage omsorg og tage ansvar, for dyrene er afhængig af børn og voksnes daglige pasning. Børnenes læring er styret af lysten til at tilegne sig viden og erfaring i situationen.

At dyrene er levende væsner og ikke legetøj, som de ofte er fremstillet i tegnefilm, er vigtig læring.

Børnene er aktivt deltagende i processen fra at fodre dyrene og gøre rent efter dem.

Hønsene går frit på legepladsen i dagtimerne, så det hænder, at et barn får hønselort på tøj eller fodtøj. Heri kan ligge vigtig læring for et barn: at verden ikke går under, at det er noget som barn og voksen kan håndtere sammen, måske ender det med et godt grin, og barnet siger "pyt".

Barn/børn og voksen har vigtige samtaler, som udspringer af opgaven med at passe dyrene. Det kan være medvirkende til børns erkendelse af, hvordan man opbygger gode relationer, for når man er god ved dyrene, vil de som regel gerne have kontakt til én. Det kommer til at have en betydning med ordentlighed i relationen.

Glæden og følelsen af nærvær ved at omgås dyrene er uvurderlig, for hvor får man ellers den oplevelse at: være vidne til, at undulaterne lægger æg, og senere kommer der fugleunger i volieret, være aktiv i den daglige indsamling af hønsenes æg, se hønsene bade i sort jord lige der, hvor solsikkefrøene kom i jorden. Når de voksne begejstres, gør børnene det også.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Vores grundlæggende børnesyn/menneskesyn indvirker på de valg, vi foretager os i hverdagen, såsom indholdet i dagligdagen, de metoder vi tager i anvendelse, måden vi forholder os til hinanden på. Vi ser mennesket som et individ der kan lære, tænke, føle, handle og påvirke omgivelserne og også blive påvirket selv. Vi udvikles i samspil med andre mennesker og omverdenen. Omverdenen ændres gennem vores aktive handlen, og vi ændres også selv.

Barnet er en unik person med sine særlige ressourcer og potentialer.

Mennesket ses som et socialt væsen og en aktiv sjæl, der kan indgå i et aktivt, bevidst forhold til omverdenen. Barnet bliver en kompetent medspiller i hverdagen, og er med til at præge sine omgivelser og medmennesker i en gensidig vekselvirkning.

Barnet har krav på at møde anerkendende omsorgspersoner, som understøtter og udfordrer dets udvikling og læringsmuligheder.

I dagligdagen betyder dette menneskesyn, at vi er inkluderende og anerkendende i vores tilgang til børnene, forældrene og hinanden som kollegaer. Styrken er, at vi går positivt ind i relationer, og vi tager ansvar for at sikre, at alle accepteres – der skal være plads til alle. Vi er alle lige meget værd som mennesker, men ikke nødvendigvis jævnbyrdige. Vi arbejder ud fra en fælles tese om, at vi er forskellige, at det er i orden at være anderledes. Vi opfordrer børnene til at kunne lide det "skæve" i andre mennesker.

*Det du tror om mig
den måde du er imod mig på
den måde du ser på mig på
det du gør imod mig
gør mig til den
jeg bliver*

Professor James M.Jennes

Fra praksis:

I nærværet og den tætte relation med børnene i det daglige, sikrer vi, at barnets stemme, ønsker og interesser bliver hørt. Vi fordeler os i de forskellige læringsmiljøer og skaber mulighed for, at alle børn kan være sammen med én af os.

Vi er meget bevidste om at tage udgangspunkt i barnets eget udviklingstrin og møde barnet med den rette mængde udfordringer.

I den tætte relation skabes muligheden for, at vi kan aflæse både verbal og nonverbal kommunikation fra børnene. Vi bestræber os på at følge barnet, hvis der i legen/aktiviteten opstår en ny interesse fra barnets side.

Der kan være stor forskel på, hvor meget de enkelte børn evner at give udtryk for af medbestemmelse, ex kan et barn i ressourcegrupperne have stort brug for en højere grad af struktur og guidning, men i dette stadig få valgmuligheder i form af forskellige lege/aktiviteter.

I hverdagen skaber vi en struktur, der gør, at samtlige børn får en tæt relation til minimum én pædagog i løbet af dagen. Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene får kontakt til flere pædagoger og møder forskellighed i den tætte kontakt. Vi skaber rammerne til, at der er ro i de forskellige aktiviteter og spørger ind til barnets lege og interesser.

Vi er meget bevidste om at skabe pædagogiske læringsmiljøer, hvor de børn, der er mest udfordret, får den guidning/relation de har brug for, samtidig med at de mere stille børn får mulighed for en tæt relation med pædagogen. På den måde sikrer vi, at samtlige børn støttes i deres udvikling, og at deres stemme bliver hørt.

Vores intentioner er at blive endnu bedre til at lytte til det, børnene giver udtryk for.

I ressourcegrupperne arbejdes ofte med justeringer, på baggrund af det børnene giver udtryk for, og dette drøftes og bearbejdes på personalets møder.

I Møllehaven spørger vi ind til børnenes oplevelser og får gode snakke om det oplevede. Vi benytter barnets perspektiv til alle de kommende skolebørn i Møllehaven, incl de børn fra ressourcegruppen, der kan deltage. På denne måde sikrer vi, at de ældste kan give udtryk for egne meninger og bruge deres stemme i hverdagens levede liv.

Eksempel på at tage børnenes perspektiv:

I kursusforløbet vedr. de nye styrkede læreplaner, har vi reflekteret over de udtalelser og kommentarer børnene er kommet med i Møllehaven. Ex har vi observeret, at børnene i køkkenlegen, gerne vil flytte legen ud i rummet, og det har givet anledning til at udvide arealet, så vi imødekommer børnenes ønsker. Yderligere har flere børn givet udtryk for utryghed, når der er opbrud efter spisning. Vi har derfor ændret i måden, børnene går fra badeværelse til garderobe på, så det foregår på en god og rolig måde for børnene uden en hektisk stemning.

I begge afdelinger tager vi afsæt i det, børnene kan, ex udvider vi antallet af sange og sætter tegn til tale på sangene, eller giver konkrete, så børnene finder glæde ved og lærer af genkendelsen. Vi følger børnenes spor og udvider med tilpas udfordringer, når vi vurderer, at muligheden er til stede.

Vi ønsker at blive endnu bedre til at imødekomme børnenes perspektiv i legene, og se/møde børnene der, hvor de er, skabe roen og være til stede i nuet.

Leg

"Leg er alt for børn, og alt kommer til dem gennem leg. De udvikler sig og lærer gennem leg. Men børns – især små børns leg er også skrøbelig. De er lette at aflede, og selv små forstyrrelser af legen kan afbryde deres tankeprocesser, og det kan virke begrænsende for deres udvikling." (Kilde: "Pas på børns skrøbelige leg" fra Bakspejlet 16, artikel af Kassahun Weldemariam) Det er indlysende, at i en hverdag med mange børn på forholdsvis lidt plads, kan det være en udfordring at få ro til at fordybe sig. Opgaven bliver at give børnene rammer, så deres tankeprocesser i legen fastholdes og på den måde styrke deres udvikling. Derfor er vi opmærksomme på at indrette Møllehaven, så der er mulighed for at få børn kan fordybe sig i en leg, herunder tænkes også legepladsen ind som et rum. Det er en konstant proces, som løbende medfører fysiske forandringer.

Legen er børns kilde til læring, og børn lærer bedst gennem eksperimenterende leg i eget tempo. Læring er tæt forbundet med leg, og i den kontekst skal børnene opleve, at de er personer der lærer, i et fællesskab. På den måde er der fokus på læring gennem hele barnets institutionstid. Når vi ved, at børn lærer bedst gennem leg, betyder det, at vi fravælger at bruge instruktioner i f.eks. bogstav- og talindlæring. (Kilde: "Læring, dannelse og udvikling" af Dion Sommer)

I legen udvikler børn deres nysgerrighed, øver sig i at samarbejde, får mulighed for at eksperimentere med forskellige lege, leger rollelege, inspireres af og bearbejder oplevelser gennem leg, styrker motorikken, har det sjovt, oplever både det stille og det vilde, øver sig i at løse konflikter.

Vi har indrettet vores læringsmiljø, inde og ude, så børnene har tid og mulighed for at udvikle sig og lære igennem legen og fantasien. Miljøet tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

I den proces gjorde vi os vigtige overvejelser ift rummenes indretning/rammer og legetøjets tilgængelighed. I en hverdag med mange børn på forholdsvis lidt plads, kan det være en udfordring at få ro til at fordybe sig i fantasi og leg.

(Dagtilbudsloven § 8, stk. 3)

Vi er bevidste om, at børn tildeler sig selv og sine kammerater roller i leg. De øver sig i personlige og sociale kompetencer, men det er vigtigt, at vi retter fokus på muligheder/hindringer for deltagelse/ positionering og på, hvad der sker imellem børnene i den rollefordeling. Vi skal være tæt på, når der er brug for støtte, guidning og rammesætning ift rollefordelingen. De pædagogiske tiltag åbner muligheder for at inddrage de børn, der eventuel står udenfor legen, at alle børn får en rolle, og at legen udvikler sig positivt for alle børn.

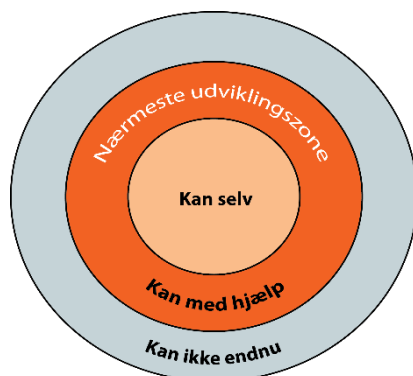
Refleksioner over pædagogens rolle i legen:

Der er børn, som fra tid til anden føler sig uden for i legen. Det kan både være øjebliksbilleder og længerevarende oplevelser. Når vi møder den problematik, spørger vi os selv, hvad skal der til, for at barnet kan deltage?

Vi gør os umage for at være nærværende, deltagende og observerende omkring børnenes leg. Vi drøfter ofte indbyrdes, hvilken retning legen har, og om den er hensigtsmæssig for børnene.

Læring

Vi har valgt et teoretisk udgangspunkt i Vygotskys teori om nærmeste udviklingszone (NUZO). NUZO er inddelt i tre trin:

Den nærmeste udviklingszone er betegnelsen på forskellen mellem det, et barn kan klare alene og det, barnet kan klare med lidt hjælp/vejledning. I den forskel ligger udviklingen/ læringen for barnet, i det barnet næsten kan og øver sig i. For at barnet udvikles, skal det udfordres i passende mængde. Udfordres barnet for meget, opstår der frustrationer og læringen udebliver (Kilde: "Om barnets psykiske udvikling" af Vygotsky)

I almen delen af Møllehaven er strukturen på en måde, så børnene udfordres på flere niveauer. Uddybet så handler det om, at børnene både er inddelt i tre grupper af børn, der er jævnaldrende, og de samme børn i to grupper for de 3-6-årige. Når et barn er sammen med jævnaldrende, vil det ofte opleve, at det kan mestre situationen. Modsat vil en 3-årig sammen med ældre børn f.eks. højst sandsynligt ikke kunne cykle på en tohjulet cykel.

Alligevel kan 3 og 6-årige ofte deltage i samme aktivitet, f.eks. kan den 6-årige klippe/flette et julehjerte, mens den 3-årige kreerer et abstrakt julehjerte af de samme materialer.

Igennem børnehavetiden udvikles børnene konstant i et mønster af, at jeg kan, kan næsten og kan ikke i både planlagte og spontane aktiviteter, i hverdagsrutinerne og i legen.

Vi er optaget af flow-teorien, som vi kobler med teorien om nærmeste udviklingszone.

Hans Henrik Knoop, psykolog og lektor på Danmarks Pædagogiske Universitet, sammenfatter flow-teorien på flg. måde i en artikel "Glade børn leger bedst" (Kilde: Børn og Unge nr. 24): "Når arbejdet går som en leg, når lysten driver værket, når man nyder en proces, lærer man bedst. Børn lærer mest, når de er aktive, nysgerrige, drevet af lysten til at lære, som de er født med, og når de mødes af meningsfulde udfordringer, som der er perspektiv i sammen med mennesker, som de har det godt sammen med."

Flow-teorien går hånd i hånd med ICDP i forhold til, at børn skal have det godt med de nære omsorgspersoner. I ICDP beskrives, at børns trivsel, udvikling og læring er tæt forbundet med kvaliteten af den kontakt, omsorg og opmærksomhed, børnene får fra deres nære omsorgsgivere. Børn lærer og udvikler sig, fordi de bliver bakket op, støttet og vejledt.

Kunsten bliver at få hele ressourceinstitutionen Møllehaven til at indeholde de rammer og muligheder, børn har lyst til at udforske, og som er vigtige for børns læring. Det altafgørende er, at børnene er omgivet af nærværende omsorgspersoner, som kan lide deres arbejde. Hele fundamentet for udvikling, trivsel og læring ligger i de gensidige relationer.

Relationers betydning i ICDP er med baggrund i småbørnsforsker og professor i psykologi Daniel Sterns udviklingspsykologiske teori, som beskriver barnets selvudvikling som en proces af gensidige relationer. Alle børn fødes som små individualister, med evnen til at sige til og fra. Barnet er altså kompetent fra fødslen af, men er afhængigt af samspillet med sin omverden for at udvikle sin kompetence fuldt ud.

Den tætte relation, kvaliteten i relationen og evnen til at indleve sig i og forstå barnets adfærd og følelser er omdrejningspunktet i ICDP. Det er "måder at være sammen på". De "måder", som bliver til handlemønstre, der er ubevidste og grundlæggende i vores udvikling af identitet ("Spædbarnets interpersonelle verden" af Daniel Stern)

Vi har bestræbt os på at synliggøre vores praksis i den øvrige læreplan på en måde, så teorierne er et fundament.

Vi har valgt at beskrive omsorgspersonens rolle, som den understøttende i den brede læring, der foregår, på alle tider af et barns hverdagsliv.

Læringsrummene "foran, ved siden af og bagved" er alment brugte begreber, som stammer fra den engelske sociolog og lingvist Basil Bernstein. Når læringsrummene inddrages, er det for at kunne forholde sig til sin egen placering i aktiviteten. Hvornår er vi den instruerende, den der går foran og viser vej (voksenskabt læring), hvornår stiller vi os ved siden af og er undrende, undersøgende og medskabende i processen (voksenstøttet læringsrum), og hvornår kan vi måske trække os ud og stille os bagved? (læringsrum præget af deltagernes egen leg og selvigangsatte aktiviteter). ("Pædagogik, diskurs og magt" af Basil Bernstein)

Ser vi hverdagslivet (de pædagogiske aktiviteter, leg og børnekultur samt pædagogiske rutiner) med pædagogens øjne, vil vi hele tiden justere, hvor vi placerer os i forhold til barnet. Selvom vi "går ved siden af" barnets aktivitet og får mulighed for at opdage, at et initiativ kan give mange forskellige resultater, når der er plads til børnenes fantasi og initiativ, kan vi i selvsamme aktivitet også være både "foran" og "bagved" barnet.

Der vil selvsagt hele tiden være overgange og sammenfald mellem rummene, men opdelingen kan bruges til at analysere egen praksis.

Børnefællesskaber

Vi arbejder med afsæt i ICDP med den ressourceorienterede og relationelle tilgang til børnene. Alle børn i Ressourceinstitutionen Møllehaven skal have mulighed for at indgå i fællesskaber og have sunde relationer til såvel børn som omsorgspersonerne, med udgangspunkt i barnets alder og/eller hvor barnet er i egen udvikling. Vi understøtter børnene i at etablere venskaber og være en del af fællesskabet.

Vi værdsætter en anerkendende tilgang til hinanden, hvor vi respekterer, at vi er forskellige og udvikles på forskellig vis. Vi søger glæden ved at være i et fællesskab, hvor relationer og venskaber er vigtige.

Vi vil understøtte børnene i, at de udvikles til voksne, som bliver tillidsfulde, trygge, tror på sig selv, tør tage stilling og agere ude i verden. Derfor tillægger vi barndommen stor værdi ved at hverdagen er præget af anerkendelse og engagement i de indbyrdes relationer.

Vores definition på et godt børnehaveliv i fællesskabet:

Vi anser det for alle børns ret at have et godt børnehaveliv. Ethvert barn har særlige egenskaber, evner og læringsbehov. Det er vores opgave som pædagoger at møde børnene med varme, anerkendelse og respekt, så de alle føler sig støttet, set og forstået. Vi skal guide børnene i sunde omgangsformer i hverdagen, så muligheden for at være i det store fællesskab, samt udvikle venskaber, opstår. Alle børnene har krav på tryghed og omsorg og føle glæde, samt at blive hørt og set som de unikke individer, de hver især er.

Et barn skal have det sjovt, smile og le. Det skal erfare, at det svære kan overvindes, for vi støtter hinanden i at håndtere det.

Fra praksis:

Der, hvor det tætte og trygge samspil opstår, er, når pædagogen har mulighed for at fordybe sig i situationen. Når vi er sammen, børn og pædagoger, i aktiviteter og lege, skaber vi god mulighed for at trivsel øges og udvikling støttes, vi skaber historier sammen og lærer at håndtere hverdagens op- og nedture.

Gennem planlægning og kommunikation med kollegaerne skal vi tydeliggøre, hvor vi vil skabe roen og muligheden for det tætte nærvær og fordybelsen med børnene.

Vi skal være bevidste om det fysiske miljøes indflydelse på de muligheder børnene bliver præsenteret for.

Vi er meget opmærksomme på vores nonverbale sprog, og dette særligt i ressourcegrupperne. Vi øver os i at stille åbne spørgsmål og inviterer til dialog med børnene.

I ressourceinstitutionen Møllehaven er vi meget opmærksomme på sammensætningen af børn i forskellige planlagte aktiviteter. Hvor det er muligt, inddrager vi få børn, så vi sikrer en bedre relation til det enkelte barn.

I det ikke planlagte hverdagsliv er det en konstant udfordring at tilpasse antallet af børn og pædagoger til den fysiske indretning, for at sikre alles trivsel.

I ressourcegrupperne, kan børnene have et stort behov for voksentilknytning og trygge, stabile rammer, hvorfor der er færre børn til hver pædagog.

Pædagogisk læringsmiljø

Gennem hele dagen har vi etableret et pædagogisk læringsmiljø for børnene, så de har mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes gennem de pædagogiske aktiviteter (voksneinitierede aktiviteter), leg og børnekultur (spontane og børneinitierede aktiviteter) samt pædagogiske rutiner (daglige rutiner).

De tre livs- og læringsrum:

For daginstitutioners vedkommende betyder det **de pædagogiske aktiviteter, leg og børnekultur samt pædagogiske rutiner**. Især de pædagogiske rutiner er en stor del af hverdagslivet i institutionerne spundet op omkring, og de udgør en væsentlig og betydningsfuld del af børnenes liv og læring (Kilde: Krogh og Smidt, Vera nr. 68)

Begrebet "livs- og læringsrum" gør det overskueligt at indfange en stor del af hverdagslivet.

I ressourcegrupperne er børnene fordelt i grupperum, motorik- og snoozelrummet og legepladsen alt efter hvilke udfordringer, børnene har. De børn, som inkluderes, deltager i hverdagslivet, i henholdsvis Møllehaven og Blomsterhaven.

I Møllehaven er børnene primært inddelt på tre forskellige måder, hvor der er en vekselvirkning mellem de tre livs- og læringsrum:

1. Alle 46 børn, kaldet Møllebøller, er sammen en del af dagen, hvor **de pædagogiske rutiner, leg og børnekultur** er omdrejningspunktet. Hverdagslivet udspiller sig her, hvor børnene leger, og de praktiske rutiner ordnes såsom børn der spiser morgenmad, sovebørn der skal puttes og meget andet. Det er også i dette fællesskab, højtiderne fejres som fastelavn, påske og jul. Ydermere er alle sammen om **pædagogiske aktiviteter** som høst, rend-og- hop forløb, årlig udflugt, forældrekafe-komsammen, juleskovtur, sommerfest.

Formålet er at:

- styrke fællesskabet
- fordybe sig i leg
- indgå i spontant opståede aktiviteter
- finde glæden ved at være sammen
- skabe fælles fundament og minder

-det er naturligt, at alle hjælper hinanden med de daglige rutiner eksempelvis på badeværelset og i garderoben

2. I basisgrupperne, cirkel- og trekantgruppen, hvor der er 23 børn i alderen 3-6 år i hver gruppe, foregår der **pædagogiske aktiviteter** som daglig frokost og frugt, samling, ture ud af huset, smør-selv-frokoster, kreative værksteder og fejring af fødselsdage.

Formålet er at:

- de yngste kan lære af de ældste og har mulighed for at finde tryghed i hverdagens rutiner, at få hjælp af de ældste
- de ældste kan tage ansvar og kan passe på de yngste og videregive deres børnehaveerfaringer, kulturen
- de yngste bliver motiveret til at agere som de ældste og tager kontakten til de ældste
- de ældste fungerer som rollemodeller

3. I de aldersopdelte grupper, som kaldes A, B, C og ressourcegrupperne, er det de samme børn, men antallet er selvsagt mindre, når der er flere grupper. Antallet af børn er omkring 15 alt efter hvor mange der er på den enkelte årgang. **De pædagogiske aktiviteter** kan være motorikforløb, ture, gruppen for de kommende skolebørn.

Formålet er at:

- der kan foregå læring på lige fod og mulighed for at lære i eget tempo
- alle kan være med
- kunne målrette aktiviteten i forhold til alder
- børnene kan finde jævnaldrende venner

Vi har ekstra grupper af børn ved behov:

- når børn har brug for en særlig indsats i perioder. Grupperne består af 2-3 børn, som pædagogen skaber læringsmiljøer for.
- når børn har brug for en ekstra indsats ift den sproglige udvikling.

Livsnerven indendøre er det store fællesrum kombineret med et køkken. I tilknytning hertil er der to store rum - et mod syd og et mod nord - som er indrettet med forskellige læringsmiljøer og med borde til spisning. Derudover har vi et "hyggerum" primært til musik og dans, et "værksted" med ro til at kunne fordybe sig i legen, og et pudrum hvor en lille gruppe børn kan opholde sig. Der er fælles garderobe og badeværelse.

Legepladsen (naturgrund) er forholdsvis stor og udfordrer børnene på mange måder. Der er en lang cykelbane, sandkasse, legehuse, gynger, bakke, rutterør, borg, gravehjørne, vandleg, tarzanbane, hængekøjer, stor græsplæne, bøgehække og træer- og ikke mindst en borglignende indretning til alle dyrene.

De fysiske rammer giver et læringsmiljø, som kan udforskes- det er inspirerende og udfordrende ude og inde. Børnene får stimuleret nysgerrigheden og får lyst til at lege og deltage i aktiviteter.

I ressourcegrupperen i Møllehaven, er der snoezelrum, motorikrum og en stor legeplads. Alt dette giver en god mulighed for at træne det enkelte barn i deres motoriske, sociale og personlige udvikling. I Møllehaven har vi også et behandler rum med behandlerbriks, yoga måtter og et stort spejl. Dette er beliggende i vores nyistandsatte afdeling og giver mulighed for at børnene kan være sammen med deres ergo – eller fysioterapeuter i ro og fred.

Samarbejde med forældre om børns læring

Vi har fokus på at have en anerkendende kontakt til forældrene i hverdagen, herunder vejledning i situationer, hvor forældrene beder om det, eller hvor vi finder det nødvendigt. Vi er åbne og imødekommende og er bevidste om, at børnenes trivsel udspringer af tillid og åbenhed mellem forældre og fagpersoner.

Vi har valgt, permanent at ændre på måden, hvorpå, forældrene bringer og henter deres børn. Vi ønsker at bruge den gode læring fra corona tiden til at støtte op om de gode pædagogiske tiltag der virker i hverdagen. At forældren kun er i garderoben om morgenen, skaber ro, stabilitet og en god overgang fra hjem til bhv. Det giver en god og hurtig start og sikrer mere nærvær til børnene. Vi vil gerne arbejde for et godt og øget forældresamarbejde og skaber med vores dialog, en god sammenhængskraft ml hjem og bhv. Dette er drøftet i bestyrelsen og dermed vendt med de valgte forældre.

Følgende er citeret fra Haderslev Kommunes hjemmeside:

"Aktiv inddragelse af forældre

Dit barn følges af fagpersoner med fokus på både det læringsmæssige, der sikrer barnets kundskaber, såvel som det personlige og sociale, der sikrer glæde og trivsel. Vi har tæt dialog med forældrene, så vi sammen udvikler barnets talenter og muligheder. Som forældre vil du derfor løbende blive inddraget i dit barns læring, samt rådgivet om hvordan du kan støtte op omkring dit barns læring.

Som forælder har du også mulighed for at blive valgt ind i forældrebestyrelsen, hvor du kan få indflydelse på dit barns dagligdag i dagtilbuddet. "

"Aktiv inddragelse af forældre" er en udvidelse af det samarbejde, som altid har været der. Den daglige kontakt, løbende samtaler, de planlagte samtaler - gennem dagligt samarbejde sker en kontinuerlig justering af barnets trivsel og udvikling. I den aktive inddragelse af forældre er der sat særlig fokus på børns læring, og forældrene bliver involveret på ved at skulle være aktiv i at beskrive deres eget barn i dialogmodulet i "Hjernen og hjertet" (Rambølls digitale platform). Dialogmodulet understøtter forældresamtalerne mellem forældre og pædagoger, ved at tage udgangspunkt i viden om barnets læring, trivsel, udvikling, sundhed og relationer.

Børn i udsatte positioner

Alle børn i Ressourceinstitutionen Møllehaven anses for værende ligeværdige, og alle børn kan i princippet have særlige behov til forskellige tider og brug for ekstra opmærksomhed. Den relations- og ressource orienterede tilgang i hverdagen betyder, at vi alle altid har stor fokus på samtlige børns trivsel. Det barn/de børn, der befinder sig i en situation, hvor det/de har brug for ekstra omsorg i en periode, for stadig at kunne føle sig inkluderet i fællesskabet, vil altid få det. Åben plan strukturen sikrer, at alle omsorgspersoner kender alle børn godt, og dermed kan det enkelte barn føle sig set, hørt og hjulpet af alle i børnehaven.

Vi tilrettelægger forskellige legeforløb og guider børnene i at kunne deltage i en leg, fordybe sig og lære at håndtere konfliktsituationer. Vi støtter børnene i at knytte venskaber, samt opdage egne og de øvrige børns ressourcer.

Vi har mulighed for at kontakte Rådgivningsteam Syd, der hurtigt kan træde til med rådgivning til såvel forældrene og os. Ud over de to forældresamtaler vi tilbyder i den tid, barnet er indskrevet i almen børnehaven, tilbyder vi også gerne ekstra samtaler, hvis behovet opstår. I ressourcegrupperne, afholdes netværks – og statusmøder efter behov.

Vi styrker fællesskabet gennem inddelingen af børnene i Møllehaven. De 46 børn er inddelt på forskellige måder i forskellige aktiviteter, idet vi har etableret to spisegrupper med 3 til 6-årige, de samme børn er også inddelt i grupper med jævnaldrende i nogle aktiviteter. Det giver forskellig læring både at være sammen på tværs af alder og at være sammen med jævnaldrende.

I ressourcegrupperne, sammensættes spise-/samlingsgrupperne ud fra børnenes kognitive niveau, for at støtte op om børnefællesskabet.

Vi har fokus på samtlige børns trivsel og drøfter udvalgte børns trivsel på p-møder. Samtlige børns trivsel vurderes systematisk to gange årligt ved hjælp af TOPI.

Vi er optaget af og støtter op om udviklingen af alle børn. Fokus er ofte og nødvendigvis på de børn, der er i udsat position, men vi skal også være opmærksomme på de velfungerende børn.

I samarbejdet mellem i Møllehaven, drøfter vi løbende (på fælles møder og diverse drøftelser), hvilke børn der kunne have gavn af inklusion. Vi prøver forskellige tilgange og situationer af, med fokus på barnets ønsker, behov og reaktioner. Derfor er der ofte børn i inklusionsforløb, såvel fra ressourcegruppe til almen og tilsvarende også den anden vej.

Vi har haft fælles aktiviteter, med fokus på børnenes trivsel og inklusion, som børneyoga og joyful playing.

Pt har vi ugentlige fælles legeplads besøg, og der er blandt andet mulighed for inklusion for ressourcegruppens børn i gruppen for de ældste børn, i Stjernebanden, hos løbebøllerne og i sproggruppen. Der er deltagelse, når det giver mening for barnet.

Et fælles projekt "Fastelavn" med korte refleksioner:

"Projektet er et fælles fastelavnforløb, som vi planlægger på et personalemøde.

Vi afholder fælles fastelavn, hvilket vi oplever gaiveret rigtig godt udbytte. I ressourcegrupperne pynter de børn, der kan og vil klippe/klistre, et fælles fastelavnsris til pynt i børnehaven. Her følges børnenes initativer, og der tages nødvendigt hensyn til det, børnene kan og vil.

I Møllehaven laver alle børn et fastelavnsris, som de pynter med forskelligt selv produceret pynt, og det tager de med hjem på festdagen. Børn i det almene er ofte mindre impulsstyret og har derfor større koncentration og vedholdenhed i situationer, hvor der stilles krav.

De børn, der kan og vil, deltager i den store tøndeslagningsfest i Møllehaven, og nogen gange sammen med primær pædagog, der hjælper med guidning undervejs, og kan barnet, så kommer det til fest uden fast voksen.

I ressourcegrupperne er tønden mindre og nemmere at slå ned, på den måde bliver tøndeslagningen en overskuelig proces. Gruppen får mere ro, når de er færre børn.

Strukturen på fastelavnsfesten understøtter, at børnene bliver mødt positivt og med udgangspunkt i deres udvikling. Alle deltager, og der er stor mulighed for inkluderende læringsfællesskaber.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Omdrejningspunktet i samarbejdet er at skabe sammenhæng i den pædagogiske tænkning i børneuniverset.

Vi ved:

- at børns trivsel er altafgørende for deres kommende læring
- at børn har brug for at kende de omsorgspersoner og de omgivelser, de skal fungere i
- at børn har brug for tryghed, for at blive set og for at få anerkendelse
- at det at være en del af et fællesskab er afgørende for børns trivsel

Derfor har vi særlig fokus på:

- værdien af samarbejde mellem dagtilbud og skole/sfo
- at få delt faglig viden og viden om børnene
- at prioritere samarbejdet i løbet af året mellem dagtilbud/ børnehaveklasse/sfo, hvor børnene deltager (årshjul udarbejdes hvert år)
- at møde børnehaveklasselæreren/akt medarbejderen på et overleveringsmøde (skema udfyldt på det enkelte barn)
- i løbet af året at holde fællesmøder for alle involverede fagpersoner
- særligt støttende samarbejde i særlige situationer

I Møllehaven:

Det er en spændende tid, barnet går i møde, når det som 5-årig tager hul på det sidste år i børnehaven. I Møllehaven hedder gruppen for de kommende skolebørn "Stjernebanden". Vi gør os særlige pædagogisk udviklende og dannende overvejelser, der giver børnene de bedste forudsætninger for at ruste sig til skolen.

Stjernebanden mødes 1-2 formiddage i ugen til:

- særlige udflugter, der i højere grad udfordrer børnenes mod og motorik, f.eks. op i toppen af Vandtårnet og på krabbefangst ved havnen i Årøsund.
- udviklingsstøttende lege, med udvidet fokus på børnenes hukommelse og interne dialog.

Hver dag spiser Stjernebanden sammen i Fællesrummet. Børnene spiser med kniv og gaffel, både for at styrke deres koordination og finmotorik.

I løbet af dagen og i legen er Stjernebanden på grupperne med de øvrige børn. Nogle af de små betydningsfulde opgaver, der giver barnet den bedste/ vigtigste ballast for de kommende udfordringer i skolen er: at have overskud til f.eks. at give de yngste en hjælpende hånd på en gynge, i garderoben, på turene - at være den der udviser omsorg, den der har viden, og den der kan administrere et lille ansvar.

Vi er af den opfattelse, at det er udviklende og dannende at tilbringe dagen med de yngre børn og være deres rollemodeller.

Opremsning af læringsmiljøer primært for de ældste børn:

- taler med og lytter til detaljerne i det barnet fortæller, viser vores oprigtige interesse.
- læser og lader efterfølgende barnet genfortælle, hvad historien handlede om.
- viser barnet tal og bogstaver i hverdagen. Taler om hvad tal og bogstaver bruges til, og tal om de skilte, husnumre, nummerplader osv vi ser når vi går tur.
- viser barnet, hvordan det skriver sit eget navn, mor og far, tallet for sin alder osv.
- guider i at lære barnet praktiske færdigheder. Barnet skal kunne gå på toilettet selv, vaske hænder, klæde sig selv af og på, binde sine sko osv.
- øver med barnet at kunne modtage en kollektiv besked – når alle børn får en fælles besked som f.eks. "nu skal I tage jeres madkasser frem", så forstår barnet det og reagerer på det, uden at det behøves at blive sagt direkte til det enkelte barn.
- guider barnet i at tale med lav stemme. Vi øver, at det ikke er nødvendigt at råbe i en samtale. I børnehaven er lydniveauet ofte højt, og mange børn taler derfor meget højt, også når de sidder ved siden af hinanden. Det er vigtigt at gøre barnet opmærksom på, at en snak sammen kan foregå stille og rolig.
- guider barnet i at lytte til andre, give plads til andre kan udtrykke sig og at kunne samtale uden at afbryde. Feks. skiftes vi til at fortælle, hvad vi har lavet i weekenden, på legepladsen, i ferien, på en tur. Vi spørger ind til hinandens fortællinger og giver tid til at forklare og uddybe.
- støtter barnet i at vente på tur, f.eks. på badeværelset, i garderoben, ved gytgen. Vi viser barnet glæden ved at tage hensyn til andre, lade andre gå først og vente på sin tur.
- guider barnet i at hjælpe, at undskylde, sige "pyt" og være en god ven. Det er vigtigt, at barnet lærer at være imødekommende og hjælpsom over for andre. Det lærer barnet blandt andet ved, at omsorgspersonerne selv viser barnet opmærksomhed og omsorg.

I dagtilbud og Skole/Sfo ligger en fast ramme for, hvordan overgangen og sammenhængen i denne forløber. Når det er afklaret, hvilken skole, børnene starter i, tilrettelægger vi det kommende forløb med relevant skole.

I ressourcegrupperne skabes sammenhængen ved, at det enkelte barn og kontaktpædagogen besøger det nye sted, i tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud. Der udarbejdes afslutningsrapporter, arbejdes med overgangsobjekter o.l. Ofte etableres forløb, hvor fagpersoner fra den pågældende skole kommer et antal gange for at kende barnets nuværende rammer. Det er her, vi kan afklare evt. problemstillinger. Når barnet har udfordringer f.eks. sprogligt eller ingen sprog har, er det altafgørende at kende barnet indgående. Eller et barn med autisme har brug for at fagpersonerne i skolen har kendskab til, hvordan en hverdag med trivsel for barnet struktureres optimalt. Vi er bevidste om værdien i at kende hinandens fagområder.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi færdes både spontant og planlagt i naturområderne i vores kommune. Naturen har forskelligt at byde på, om vi tager i Dyrehaven med dens hjorte og skov, til Årøsund med havn og strand eller til Slivsøen med et rigt fugleliv. Uanset hvor vi bevæger os hen, er det pædagogiske læringsmiljø i spil. Allerede måden vi er sammen på, når vi går hen til og ind i bussen: Vi følges ad, vi snakker stille og roligt sammen, vi giver plads til hinanden og maser ikke på for at komme ind i bussen, vi finder en plads, bliver spændt fast, børnene tælles, alt imens vi snakker sammen uden at råbe, for her er andre, vi tager hensyn til.

Eksempelvis kan vi i Dyrehaven skabe et læringsmiljø omkring Sophies Kilde, hvor vi smager på det okkerholdige vand, vi kan forfølge hjortenes spor, eller vi vover at rutche på skrænter og springe over grøfter.

Vi deltager i kulturen ved at tage på museum, biblioteket, i Damparken og i Kløften, op i Vandtårnet og på torvet.

I forældrebestyrelsen har der været drøftelser om, hvordan forældre evt. kan indgå i, at vi enten besøger deres arbejdspladser eller får besøg. Det er en udfordring, da arbejdspladser kan være umulige at besøge og få besøg af både på grund af afstand og arbejdets karakter.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi er af den opfattelse, at "Barnets stemme" er i fokus, når det pædagogiske fundament er ICDP. De otte samspilstemaer er grundlaget for, at vi som pædagogisk personale tager ansvaret for et sundt miljø for både det enkelte barn og for barnet i relationer.

Når vi vurderer, om et barn er i trivsel i Møllehaven, forholder vi os også til barnets alder, udvikling, køn og interesse.

Trivslen i fællesskabet er altafgørende for, om vi får den gode hverdag, hvor vi har lyst til at være, og hvor glæden er i centrum, både hos børn og voksne.

Vi bestræber os på at være anerkendende overfor børnene, dvs vi knytter an til det, de fortæller. På den måde kan vi være guidende i de sammenhænge, hvor børnene giver udtryk for noget, der er svært.

Vi er opmærksomme på at være nærværende på børnenes banehalvdel, så de oplever at blive lyttet til og forstået igennem god dialog. Vi lægger vægt på barnets egen fortælling, f.eks. ved samling og ved frokostbordet.

Vi lægger op til, at børnene har mulighed for at indgå i mange relationer, da alle børn kender hinanden i strukturen åben plan.

Når børnene deler oplevelser i de aldersopdelte grupper, er det for at give børnene muligheden for at være i det mindre fællesskab med jævnaldrende og jævnbyrdige.

Specielt i gruppen med de ældste børn har vi fokus på det at være venner – at være inkluderende, at være en del af fællesskabet.

Når der opstår uoverensstemmelser børnene imellem, kan én løsning på situationen være at hjælpe barnet til at sige "pyt", at vise barnet at ikke alt er værd at konflikte på. I andre sammenhænge kan det være hensigtsmæssigt at lytte til alle parter opfattelse af situationen, at alle børn kommer til orde, og at det vigtigste er at finde en løsning for at komme videre og ikke dvæle ved skyld og årsag.

Vi er meget bevidste om, at vi bærer ansvaret for, at det enkelte barn får et godt børnehaveliv. Vi tillægger det en stor betydning, at vi som pædagogisk personale har et godt samspil og en hverdag med humor. Vores indbyrdes relationer har en afsmittende effekt på børnene.

Vi er synlige, nærværende, empatiske og med vores livsglæde og engagement er vi med til at skabe god trivsel for børnene.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

(Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskab. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Læringsmiljøet i Møllehaven er med til at understøtte og fremme børnenes engagement i hverdagen, hvor børnene får lyst til og har mulighed for at opleve deltagelse i samspil, fællesskaber, relationer og fordybelse. Børnene bliver understøttet af de nære omsorgspersoner, i at kunne håndtere konflikter hensigtsmæssigt. For at kunne indgå i fællesskaber er det vigtigt, at børnene lærer sig selv at kende, egne grænser og tilegner sig færdigheder for at udvikle selvværd, empati og få tilhørsforhold for derved at kunne respektere og acceptere andre. De nære omsorgspersoner guider og vejleder børnene til at turde mestre på egen hånd i udfordringer og modgang.

Det er vigtigt, at børnene tør stå frem, at de tør tale i større forsamlinger, at de får små individuelle opgaver. At vi som omsorgspersoner udfordrer og viser, at vi stoler på, børnene kan, så de får modet og har viljen til de mange forsøg, der skal til, før noget lykkes, det skaber udvikling og glade børn, som trives.

Vi vil sammen med forældrene skabe en tryk, udfordrende og lærerig hverdag i institutionen og understøtte børnenes udvikling med udgangspunkt i hvert barns udviklingszone, hvor vi bestræber os på at kunne være med til at opbygge gode grundsten for de værdier og det menneskesyn, som kan føre barnet videre i livet.

Opremsning af Møllehavens læringsmiljøer:

- blive set, hørt og mødt af nærværende og anerkendende pædagoger
- tages alvorligt - pædagogen skal være lyttende, imødekommende
- støttes i det, børnene tror, de ikke tør
- blive respekteret
- øve sig i og lære at give udtryk for egne behov
- opmuntres til at kunne selv (tage tøj på, gå på toilet mm)
- være lydhøre overfor de behov, børnene giver udtryk for
- støttes i at turde handle på egen idé
- støttes i at øve sig i det, som opleves svært
- støttes i at sige til og fra i alle sammenhænge, og samtidig indgå som en social del af fællesskabet
- erfare, at vi kan forskelligt, ser forskellige ud og acceptere det
- lære at sige "pyt" i stedet for at komme i unødvendigt frustrerende situationer
- kunne rumme en vis form for overbærenhed
- støttes i at håndtere modgang

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m." (*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39*)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Vores udgangspunkt skal altid tage udspring i ICDP og de 8 samspilstemaer. Børnene skal have en oplevelse af at høre til, blive set, hørt og forstået.

Alle børn har ret til at være en del af et anerkendende og relationelt dagtilbudsmiljø. Det er i relationer til andre børn og omsorgsgiverne, - empatien udvikles. Empatien har stor betydning for, hvordan et barn trives. F.eks. at kunne sætte sig ind i legekammeratens følelser, når han/hun er ked af det/ har slået sig og enten selv prøve at trøste eller efterlyse hjælp, at kunne være i at andre børn er i centrum, selvom barnet selv har noget på hjerte f.eks. til samling at kunne vente på ens egen tur og glædes over, andre børn er i en aktivitet.

Vi støtter børnene i deres hele udvikling og dannelse. Vi imødekommer børnene og skaber læringsmiljøer, som skaber mulighed for ro, tid til nærvær og fordybelse.

De sociale kompetencer udvikles i leg og i fællesskabet, i samspillet med andre mennesker. Børn skal have mulighed for at udvikle konstruktive og nære relationer til andre mennesker. Der skal være plads til at give udtryk for egne følelser, samtidig med at børnene også forstår, at andre har de samme behov. Børn skal lære at sætte grænser for sig selv og sige til og fra.

Alle lærer og oplever i fællesskaber, derfor er de sociale kompetencer vigtige i børnenes udvikling. Det er i samspillet med andre barnet lærer spilleregler, oplever medansvar, medbestemmelse og demokrati.

Vi guider børnene i at lære at håndtere de sociale spilleregler, herunder at kunne sige "pyt" i situationer som umiddelbart virker til at løses bedst muligt ved hurtig at komme videre.

Vi møder børnene med en positiv forventning og er opmærksomme på, at børnene skal være medbestemmende i egen dagligdag i det store fællesskab.

Vi skaber rig mulighed for tid til leg, da legen er børns kilde til læring.

Inklusion er en stor del af hverdagen, da den pædagogiske dagligdag er med udgangspunkt i de enkelte børns mulighed for deltagelse i fællesskabet. Vi har dagligt fokus på, at særligt børnene i udsatte positioner, får mulighed for at indgå i et passende fællesskab.

Opremsning af Møllehavens læringsmiljøer:

- igangsætte lege, der samler børn, som er udenfor fællesskabet.
- "mikse" børnene, så de opdager hinandens ressourcer
- guidning (ICDP) som tilgang ved forebyggelse og løsning af konflikter
- ved at lære at sige "pyt"
- ved at etablere legegrupper med få børn
- give tid og rum i dagligdagen til at børnene selv vælger leg og kammerater og derved udvikler venskaber
- opfordre forældrene til at børnene aftaler besøg hos hinanden i hjemmene
- prioritere traditioner højt
- have fælles oplevelser i de forskellige grupper
- holde fødselsdag for sin spisegruppe eller gruppe A
- være gode rollemodeller som voksne
- være opmærksomme på, hvordan børnene taler til og behandler hinanden (sunde omgangsformer)
- opmuntre børnene til at hjælpe hinanden.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn." *(Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41)*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Gode sproglige kompetencer er en forudsætning for at kunne indgå i en dialog, både verbalt og nonverbalt, og i et samspil med andre mennesker. For at give børnene gode kompetencer i deres videre læring og dannelse er det vigtigt, at man kan udtrykke sig sprogligt. Sproget er en vigtig faktor i konfliktløsning, og barnets evne til at sige til og fra.

Opremsning af Møllehavens læringsmiljøer:

- Snak ved bleskift og renligheds træning
- Højtlesning
- Samling med sang og forskellige lege, dialogisk læsning
- Ture ud af huset
- Gåture i nærområdet
- Deltage i planlagte aktiviteter
- Gøre brug af sprogvurderingsmaterialet efter behov
- Spille spil sammen
- Have tid og plads til leg
- Have fokus på dialogen mellem børn, og mellem børn og voksne i i hverdagssamtaler, i spisesituationer og i garderoben.
- Støtte børnene i at stille spørgsmål, være lyttende, løse konflikter
- Deltage i gruppen for de kommende skolebørn
- Have regelmæssig mulighed for at deltage i en sproggruppe eller få undervisning af en talepædagog.

Pædagogens særlige fokus: Være bevidst om brugen af egen nonverbal kommunikation. Mærke barnets sindstilstand ved at aflæse deres nonverbale kommunikation og kunne rumme det, barnet giver udtryk for.

Guide og støtte børnene i at aflæse hinanden

Ekstra fokus på de børn, der har sproglige udfordringer

Udfylde sprogtrappen i hjernen og hjertet for samtlige børn i hele ressourceinstitutionen Møllehaven, efter en nøje tilrettelagt plan der tager udgangspunkt i minimumskravene til brugen af hjernen og hjertet.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi ser kroppen som barnets vigtigste værktøj til at bevæge sig og sanse verden. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for barnets erfaring, viden, kommunikation samt følelsesmæssige og sociale processer. Børnenes forudsætninger for at udvikle sig forstærkes ved at styrke deres motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed. Børns sproglige udvikling er kropsligt funderet, og det er kroppen, der sætter dagsordenen for, hvordan sproget udvikler sig. Begreber og ord skal gribes med hænderne – rent bogstaveligt – før de giver mening.

Opremsning af Møllehavens læringsmiljøer:

- Deltage i bevægelse i motorikrummet og i pudrummet
- Danse i pudrummet til musik
- Samling med fagtesange og dans
- Gåture i nærmiljøet
- På tur i Dyrehaven, op og ned ad skrænter
- Lege på Ressourcegruppernes og Møllehavens legeplads; tarzanbanen, cykle, gynge, klatre, hinke, sjippe, kravle op og ned ad skrænten, grave i sandkassen, spille fodbold, lege ”alle mine kyllinger”, etc.
- Løbe med Løbebøllerne (de ældste børn løber jævnligt)
- Deltage i Møllehavens Rend og Hop uge
- Motionsløb i oktober måned
- Styrke finmotorikken ved at klippe, klistre, lave perleting, tegne, sy, lege med modellervoks
- Sanserum med diverse sanseredskaber
- Smøre sin egen mad ved smør-selv
- Bygge med bl.a. legoklodser
- Selv tage tøj på i garderoben
- Plukke planter og bær i naturen
- Deltage i Yogafrø

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.” (*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45*)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science.

Naturen og uderummet er et herligt sted, hvor alle børn på lige fod kan være nysgerrige og gå på opdagelse sammen. Det er ikke vigtigt om man er på stranden, i skoven eller på legepladsen. Det er heller ikke vigtigt om man er høj eller lav, eller om man taler samme sprog. Når børn er sammen med medlevende voksne, der deler børnenes nysgerrighed, undring og begejstring, så er grundlaget for det gode læringsmiljø skabt.

Børns viden om, erfaring med og forståelse for naturen og naturfænomener skal styrkes gennem det daglige pædagogiske arbejde. Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i alt slags vejr. Temaet skal bidrage til at gøre børn bekendt med og give dem forståelse for planter, dyr, årstider og vejr.

Det er afgørende, at den voksne både kan høre og se børnenes spørgsmål, og at man ikke giver dem svarene. Hvis man fx er på skovtur og et barn ser en mus i skovbunden og spørger: ”Hvor løber musen hen?”, så vil de fleste af os nok svare: ”Jeg tror, den løber hjem til sin familie”. Vi skal i stedet tage nysgerrigheden seriøst, gå på opdagelse sammen med barnet, og prøve at finde ud af, hvor musen faktisk løb hen.

Formentlig finder man ikke musen, men det er heller ikke vigtigt. Vigtigt er, at barnet blev mødt, og at man fulgte barnets nysgerrighed og gik lidt på opdagelse sammen. For måske kravlede man på ”alle 4” gennem raslende, visne blade, mens man duftede til mulden i skovbunden og fik øje på en hul træstamme. Barnet ville få brugt sin krop, sin nysgerrighed og alle sine sanser, og få skabt de sammenhænge og den forståelse, der er så vigtig for erfaringsdannelsen, og som vi kalder ”science tilgang”.

I hverdagen, både inde og ude, er det også vigtigt for os at være åbne for børnenes nysgerrighed, for matematisk forståelse (former, mængder, størrelser osv), for naturlove (magnetisme, tyngdelov osv) og for naturfænomener (vejrskifte, regnbuer, spejling i vandpytter osv).

Ligesom med eksemplet med musen, må vi "gå barnets vej" og støtte nysgerrigheden, gætte på årsager og evt danne små hypoteser med barnet ("Det kan jo være, at..."). Vi behøver ikke have svarene eller den store viden, for i første omgang er det ikke interessant. Det interessante og vigtige er processen for barnet. At komme fra "Hov, hvad er det?" og til "Det kunne jo være, at det er..." giver barnet endnu mere lyst til at undersøge, eksperimentere, være nysgerrig og gå på opdagelse. Vi skal understøtte børnene i at være små forskere.

Opremsning af Møllehavens læringsmiljøer:

- deltage i pasningen af Møllehavens dyr: høns, kaniner og fugle
- bruge legepladsens muligheder for indsamling og udforskning af kryb, f.eks.
- lære at færdes i naturen (f.eks. passe på træer og buske, behandle dyr med respekt, smide affald i skraldespanden)
- stifte bekendtskab med elementerne ild, vand, jord og luft
- prioritere udeliv højt – ex. at være på legepladsen, at tage på ture til strand, skov, Damparken, Dyrehaven, Slivsøen, Den gamle bane, Kløften, Bøgehoved
- følge årstidernes skiften – lave forskellige aktiviteter til de skiftende årstider både ude og inde
- have så- og spire projekt med solsikke og pralbønner
- opfordre børnene til at lege i skyggen, når uv-indekset er højt

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur er et udtryk for menneskers forståelse og tilgang til verden. Det er gennem mødet med andre og det anderledes, at vi definerer vores egen kulturelle ståsted og genkender vores egne kulturelle rødder.

Gennem mødet med andre udtryksformer – både kunstnerisk, kulturelt og ved at stifte bekendtskab med andre måder at leve på og andre værdier – udvikles børnene til hele, nysgerrige og tolerante mennesker. Mennesker der har en forståelse for at verden er mangfoldig og at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være vidt forskellige.

Børnenes sociale og personlige erfaring, samt deres kognitive og æstetiske sanser bliver stimuleret i de kulturelle læringsmiljøer.

Børnene deltager i de kulturelle fællesskaber, der hvor det er muligt for det enkelte barn at være med. Således at det er i barnets eget udviklingstempo, at mulighederne for flere tilbud, åbnes op, dvs. når barnet er klar.

Det er vigtigt for os, at vi præsenterer en bred vifte af forskellige og mangeartede tilbud, hvor vi sammen med børnene kan være med eller på sidelinien i de forskellige aktiviteter og lign.

I det kulturelle læringsrum, arbejder vi også med inklusion, da vi tager højde for, at alle børn skal kunne deltage. Til jul laver vi ex juledekorationer i ressourcegruppernes køkken, ved to borde, så der er mulighed for at alle uanset udviklingsniveau, kan deltage.

Ex :jul, påske, høst, Lucia, fastelavn, teater, kirke, fødselsdage, maddage, Juleskovtur, sommerfest, kaffe på kanden, vandtårn mm.

Opremsning af Møllehavens læringsmiljøer:

- udstille egne produkter, f.eks. ferniseringer
- kreative hjørner som f.eks. klippe/klistre, tegne, modellervoks, sy og lege med perler
- i tiden op mod fastelavn er fællesrummet i Møllehaven og indgangen i Møllereden udsmykket med fastelavnsris
- i tiden op mod jul er fællesrummet pyntet med store papirs juleposer, dekoreret af børnene
- forældrene får julegaver, som børnene har kreeret
- til påske klipper børnene gækkebreve, som sendes uden afsender til forældrene
- Møllehavens vinduer er pyntet med årstiden/højtids motiver
- have forskellige traditioner (fastelavn, påske høst, lucia og jul)
- tage på f.eks.: museumsbesøg, teaterforestillinger, bibliotek, Dampark, kirken, havnen, vandtårnet
- have egne traditioner som Rend og Hop ugen, forårsudflugt, Sct. Hans fest, Møllehavens og børnenes fødselsdage
- invitere forældre og børn til fælles kaffebord én gang i kvartalet
- tage på juleskovtur med børn, forældre og personale for at fælde børnehavens juletræ
- afholde en sommerfest for børn, forældre og personale
- drøfte forskellige kulturer f.eks. i de pædagogiske rutiner ved spisning, hvor børnenes madpakker kan indeholde forskelligt

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Fra Møllehavens læreplan 2017

"Læreplanerne har medført positive tiltag i det pædagogiske arbejde, fagligheden højnes, når nye tiltag kan forenes med ICDP. Vi øver os i at blive bedre til at fastholde konstruktive refleksioner. Når vi har fået udvidet fokus på pædagogikken, rollen som omsorgsgiver, læringen i hverdagen, legen, børnenes kompetencer og de overgange der er i hvert barns liv, så er det ICDP som er omdrejningspunktet.

Didaktiske overvejelser er ikke som sådan nyt, men refleksioner over den pædagogiske praksis har primært været mundtligt. Derfor er det en proces, hvor vi dygtiggøres i at blive skarpere i didaktiske overvejelser, så vi hele tiden kan spørge "gør jeg/vi det, jeg/vi tror, jeg/vi gør?"

Didaktik er bevidst planlægning, gennemførelse og evaluering af pædagogisk praksis for og med børnene med henblik på deres trivsel, læring, udvikling og dannelse ("Science i dagtilbud" af Stig Brostrøm og Thorleif Frøkjær).

Den samlede personalegruppe i Sydbyens børnehus, har gennemgået et kursus med erhvervspsykologer fra Clavis, hvor fokus lå på systematisk data indsamling og evalueringskultur.

Vi benytter et evaluerings skema fra Clavis, som evalueringsmodel i Ressourceinstitutionen Møllehaven. Dette til alle de drøftelser og evalueringer der omhandler vores pædagogiske hverdag og den styrkede læreplan i sin helhed.

Vi har systematiseret vores evaluering, ved at sætte et emne på til vores fælles personale møder, hvert halve år. Der vælges et emne som der i en periode kastes lys på og indsamles data omkring. På et personale møde, tager vi drøftelsen op fælles, så alle er deltagende i refleksionerne og har mulighed for at komme til orde. Når vi evaluerer på de fælles møder, skabes der god grobund for mange gode og faglige refleksioner fra personalet i såvel almen, som ressourcegrupperne. Selvom vores pædagogiske dagligdag og metoder ofte er forskellige, er vores grundholdninger ens.

Beskrivelsen, såvel som læringen fra perioden med de enkelte temaer, drøftes også med bestyrelsen
